

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum II. Ex Gestis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

NOtandum. Episcopus propriâ auctoritate non potest deserere Ecclesiam, seu Episcopatum suum, & alium acceptare. De hoc agitur *in lib. 1. Decretalium de translatione Episcopi*, ad quem locum capitulum istud potius, quam huc pertinet.

CAPITULUM II.

Ex Gestis.

PARAPHRASIS.

Anastasius Presbyter Cardinalis tituli S. Marcelli quinque annis ab Ecclesia sua se absentavit in alienis terris moratus, & quamvis à Leone IV. Pontifice, ter vel quater revocatus esset, tamen venire pertinaciter recusavit, ea propter Pontifex eum excommunicavit; & cum necdum resipiscere vellet, in Concilio Romano Anno 853. sub Lothario & Ludovico filio Imperat. cum sexaginta septem Episcopis congregato, deposuit, hac prolata sententiâ: Anastasium jam nuper excommunicatum presbyterum tituli S. Marcelli, qui propriam parochiam relinquens in alienâ per multa tempora nititur immorari, à Sacerdotali ministerio modis omnibus removeamus, ita ut locum restitutionis nunquam inveniat. Videri potest Baron. in eundem annum. n. 35. & Tom. 3. p. 1. f. 2. Conciliorum Colonienium fol. 92.

SUMMARIUM.

1. Curati beneficiati strictius ad residendum in suo beneficio obligati, quam alij, sub excommunicationis pœna ad residendum adigi possunt, juxta antiquos canones, & si non resipuerint, privari etiam & deponi à suis beneficijs possunt.
2. Lex pœnalis in privatione consistens, ante sententiam declaratoriam criminis etiam obligat.
3. Explicatur pluribus Tridentina constitutio, de pœna non residentium.

NOtandum. Qui curatum beneficium obtinent, strictius, quam alij beneficiarij, obligantur ad residentiam personalem; quam ob rem secundum canones antiquos sub excommunicationis pœnâ adigi possunt ad residendum, & curam sibi commissi gregis gerendam, *juxta can. 16. concily primi Nyceni*; aut si contumacia hominis resipiscere, ac redire nolentis, exposcere videatur, privationis vel depositionis perpetuæ pœna irrogari potest, uti hic apparet, & *in Concilio Antiocheno tertio can. 3.* neque discrepat *Trident. sess. 6. c. 1. de reformatione.* ubi de ijs, qui Ecclesiæ Cathedrali præsumunt, decernitur, si absque justis & rationabilibus causis per sex continuos menses, extra suam Diœcesin morando, abfuerint, quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus applicandorum, privationis pœnam ipso Jure incurrant; sin per alios sex menses absint, aliam quartam partem similiter applicandam amittant; crescente verò contumacia, qui absens permanet, Romano Pontifici denunciandus sit. Et *in sess. 23. c. 1. de reformatione* habetur. Si Cathedrali Ecclesiæ cuicumque præsidens, ultra duos aut summum tres menses (seclusâ necessitate, siue causa rationabili, eaque notoriâ, vel à superiore in scriptis approbandâ) abfuerit, pro rata temporis absentia fructus suos non faciat, sed ij fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus debeant applicari, eademque similiter de parochis, & quibuscunque inferioribus curatis intelligenda esse dicitur; quare & ipsi si ultra bimestre tempus abfuerint (nisi ex causa gravi longius absentia tempus ab Episcopo suo impetraverint) fructuum restitutionem facere tenentur, & ad id ab Episcopo compelli possunt. Præterea adjungitur, quòd si per edictum citati (parochi) etiam non personaliter contumaces fuerint, vult Synodus liberum esse Ordinarijs per censuras Ecclesiasticas, sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliâque Juris remedia etiam usque ad privationem compellere.

Corolla-

Corollarium. Licet ordinariè loquendo lex pœnalis etiam ipso Jure lata non obliget delinquentem ad executionem sine Judicis (saltem declaratoria condemnatione, prout docet *lib. 1. tract. 4. c. 15. n. 3.* excipi tamen debet, nisi lex, videlicet Ecclesiastica, consistat in privatione, faciens aliquem inhabilem v. g. ad fructus beneficii sui, si non resideat, hoc casu in conscientia, & ante omnem Judicis sententiam, aut declarationem, fructus restituere cogitur, sicuti lex pœnalis postulat, prout expressè habetur *in cit. sess. 23. c. 1.*

Pro majore intellectu & praxi Tridentini Concilij constitutionum, maxime *sess. 23. c. 1.* hæc considerari possunt. Primum discrimen est inter Episcopos, & Parochos, aliosve sæculares curatos, quod illi per unum annum duobus aut tribus mensibus, seu continuè, seu interruptim à D'œcessi sua abesse possint, sine gregis sui detrimento, & ex causâ justa, cujus rei examen & judicium ipsorum conscientijs relinquatur: at verò inferiores curati, seu parochi, si tempore aliquo notabili à parochia abesse velint, Episcopi, seu Vicarij ejus licentiâ indigent, qui non nisi causâ prius cognitâ, & probatâ, in scriptis concedere debeat, quæ est probabilior interpretatio D. D. & ipsorum Cardinalium apud Garziam p. 3. c. 2. n. 19. *Less. l. 2. c. 34. N. 159. Piastrum in praxi p. 2. c. 3. n. 34. contra Navar. in Man. c. 25. n. 121. Rodri. in Summa tom. 2. c. 38. in fine.* Quem sequi videtur *Azor. tom. 2. lib. 7. c. 4. q. 9. & 10.* ubi dicit, quod etiam Parochus per duos, aut tres menses in anno absque licentiâ Episcopi abesse possit, ab Ecclesia sua, ex causâ justa, quæ ipsi talis videbitur, ita tamen, ut grex seu populus spiritualem jacturam non patiatur, idque propter verba Concilij *in cit. c. 1.* quod, qui aliquantisper tantum absunt, non videntur abesse, quia statim reversuri sunt; id verò tempus modicum, seu moderatum absentia Synodus definit esse duos vel summum tres menses; postea verò subjungit

eadem, quæ antea de Episcopis & Archiepiscopis dicta sunt, de Parochis, aliisque inferioribus sæcularibus curatis accipienda esse. Quod postea dicitur, discedendi licentiâ Parochis causâ per Episcopum cognitâ, non ultra duos menses, nisi ex causâ gravi concedendam esse, intelligunt DD. isti, de alijs mensibus præter duos aut tres, ipsorum Parochorum conscientijs relictos.

Ego licet fatear, textum Concilij dubium videri posse, tamen magis placet, mentem fuisse Concilij, si Parochi tempore aliquo continuo, eoque notabili abesse debeant, id sine Episcopi licentiâ, causâ prius cognitâ, & probatâ, ipsi permittendum non esse, propterea etiam quia pro tali tempore v. g. trium vel quatuor septimanarum non est ipsis concessum, ut suo arbitratu vicarium constituant, sed is ab Ordinario seu Episcopo constituendus est, sicuti ex eodem *cap. 1.* colligitur, & tradit *Sanch. lib. 3. de matr. disp. 31. n. 11. Rebuff. in praxi,* ubi de dispensatione super non residentia n. 14. dicit, quod curatus, si ex causâ justa abesse velit, vicarium propriâ auctoritate constitui possit, ad tempus, modicum videlicet, quod ad tres hebdomades non extendatur *arg. cap. Si quis, 29. causa 7. q. 1.* ubi dicitur, quod presbyter, si per tres hebdomades, vel in solemnioribus festivitibus ab Ecclesia abfuerit, puniendus sit. Vide etiam, quæ docui *in disp. de jurisdictione Ordinarij con. 151.*

Et hæc spectato communi Jure: consultissimum verò est, in his ad cujuscunque Diœcesis statuta, vel consuetudines attendere; & in hac quidem Augustana Diœcesis in decretis Synodalibus p. 3. c. 13. n. 24. habetur: Ab Ecclesia sua nullus discedat, licentiâ prius non obtentâ, quam ad unam hebdomadem dare poterit Decanus, ad longius tempus reservatam volumus Vicario nostro Generali. Ubi obiter advertit, tempus longum, aut breve absentia diversimodè æstimari, respectu diversorum locorum, statutorum, ac personarum; quare licet Tridentinum absentiam duorum, aut trium

trium mensum in Episcopis non censuerit longam, tamen in Parochis longa videri potest, quia tanto tempore Vicarium ipsimet substituere non debent, sicuti Episcopus potest Vicarium in Diœcesi relinquere.

Alterum considerandum. Quando in eodem c. 1. dicitur, Episcopum non nisi ex causa gravi licentiam dare posse curato discedendi ab Ecclesia sua, ultra duos menses, non potest facile definiri, quænam causa gravis censi debeat, sed ex varijs circumstantijs, ejusdem Episcopi seu Ordinarij arbitrio, id permittendum. Quandoquidem gravitas aut levitas, non nisi intellectûs discretionem, consideratis omnibus, ponderari, & judicari potest. Quare non arbitror universim verum esse, quod docet Garz. cit. loco c. 2. n. 40. Piastrum n. 35. & reperitur in Concil. Mediolanensi quinto p. 3. tit. de residentia, non esse causam sufficientem, ut Parochus ab Ecclesia sua ultra duos menses absit propter officium Visitatoris, Vicarij, aut Inquisitoris, ipsi ab Episcopo demandatum.

Sed contrarium docet Nav. consil. 15. hoc tit. edit. 2. eodem argumento, quia etiam Jure antiquo, à quo recedendum non est, absque Jure novo, contrario, & expresso l. precipimus 32. C. de appellationibus semper permissum fuit, ut Parochus ex justa causa ab Ecclesia sua abesset, sicuti habetur in cap. 4. hoc tit. id autem non sustulit Tridentinum, cum in cit. c. 1. permittat, ut ex causa gravi Episcopus ultra duos menses absentia licentiam det. Potest autem causa gravis videri, si in aliqua Diœcesi pro aliquo tempore non adsint alij idonei ad visitandum, inquirendum, aut Vicarij (loquitur de Generali Vicario) munus sustinendum, præter curatos, in eorum autem locum facile, & sine Ecclesiarum detrimento Vicarij substitui possint; neque fuit mens Concilij, majus bonum cujuscunque Diœcesis impedire velle. Sed tamen rectè colligitur ex cit. c. 1. non facile, aut levi de causa, si videlicet alij Clerici idonei haberi, vel accersiri possint, Parochos à

suis Ecclesijs avellendos, aliisque Diœcesis officijs applicandos esse, ita ut Parochia interim per Vicarios administrantur.

Tertium. Concilium in cit. c. 1. verbis valdè generalibus pœnam privationis fructuum ipso Jure, & absque ulla declaratione incurrendam statuit, si quis contra hujus decreti constitutionem abfuerit. Veruntamen cum hæc pœna gravis sit, cum ratione objecti, videlicet fructuum, secundum proportionem temporis absentia, amittendorum, tum rationem modi, ut aliquis in conscientia ante omnem etiam declaratoriam Judicis condemnationem fructus restituere cogatur; insuper sit Juris noviter constitutum, cum spectato antiquo Jure, etiam naturali, curatus absque legitima causa ab Ecclesia sua recedens, ad fructuum restitutionem non obligetur secundum Sylv. V. Clericus 4. q. 23. Apor. 10. 2 lib. 6. c. 6. q. 6. idem Confessarius severè agere non debet cum curatis, qui de absentia non legitima se accusant, sed ante omnia considerandum, num ex absentia detrimentum commissæ plebi illatum sit; si nullum, aut non æstimabile illatum fuit, esto causa absentia sufficiens non fuerit, aut modus ejus impetrandæ non legitimus, censi potest, tam gravi pœnæ canonica locum non esse, vel saltem ea severitate Tridentinum non esse receptum, præsertim cum Garz. cit. c. 6. n. 52. Grassijs in decisionibus lib. 2. c. 57. universim dicant, si Parochus substitutum, pro se absente, relinquat, locum non esse dictæ pœnæ privationis fructuum ipso Jure irrogatæ; sin autem absentia non tantum illegitima, sed etiam notabiliter perniciofa fuit, quia nullo constituto Vicario plebs deserta, tali casu proventus temporis absentia correspondentes, Parochi subduci oportere, ad fabricam Ecclesiæ, aut pauperum ejus loci sustentationem, sicuti Tridentinum Concilium requirit, & per se valde æquum est, atque idè in praxi deducendum.